

IV. ЖИЗНЕНО РАВНИЩЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Индексът на реалните доходи изразява отношението на индекса на крайните доходи към индекса на цените. Последният е изчислен въз основа на индекса на цените на дребно на купените предмети за потребление и услуги от търговията на дребно, индекса на цените на продуктите, купени на свободните пазари и индекса на цените на продуктите, получени от ТКЗС и от помощните и частните стопанства на населението.

В номиналната работна заплата на работниците и служещите се включва цялата брутна заплата за годината, начислена за отработено време, за редовен домашен отпуск, за прослужени години и други доплащания, без да са приспаднати разните удържки за данъци, такси и други.

В номиналната и реалната работна заплата не са включени възнагражденията на заетите лица в частния сектор, заетите в юридическите консултации и църковните организации, военнослужещите и заетите в политическите организации.

Индексът на реалната работна заплата на работниците и служещите е изчислен като отношение на номиналната работна заплата, без задължителните и доброволните плащания, включително икономия от снижение на цените през отчетния период, към номиналната работна заплата, без задължителните и доброволните плащания за базисния период.

През 1978 г. населението на страната взе участие при компенсиране на загубите от природни бедствия, което се отрази върху обема на задължителните и доброволните плащания.

При изчисляване на реалната работна заплата е използван и индексът на цените на дребно, а от 1977 г. — и на услугите. При изчисляване на общия индекс на цените на дребно са взети стоки, стокооборотът на които заема над 80 на сто от общия стокооборот на държавната и кооперативната търговия.

Различието между средната годишна заплата на работниците и служещите, в табл. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14, се дължи на включването към съответните отрасли в настоящия раздел на лица, които са заети в стопанските управления и обединения на предприятия и организации и в други дребни предприятия и организации. Отрасловите раздели съдържат данни по трудовите показатели само за предприятията, обособени на самостоятелен баланс.

Средната работна заплата в транспорта е изчислена включително с изплатените суми на шофьорите за икономия на гориво, гуми, ремонт и стойността на безплатната храна на персонала от плавателния състав на водния транспорт.

Обществените фондове за потребление са част от националния доход, която в резултат на неговото разпределение и преразпределение, населението получава във форма на пари и услуги за удовлетворяване на лични и колективни потребности.

Обществените фондове по направление обхващат разходите на предприятията, учрежденията и организациите по отделни видове услуги, оказвани на населението безплатно, и заплатените услуги в частта им, незаплатени от населението. В „Други“ са включени режийните разходи, еднократните парични награди, непокрытите от наема разходи за издръжка на държавния жилищен фонд, разходите на ТКЗС за социално-културни мероприятия (без тези за помощи и детски учреждения) и други.

Земеделските пенсии включват пенсията на кооперираните селяни (вкл. на кооперираните селяни в ТКЗС, преминали в ДЗС и АПК) и пенсията на некооперираните селяни.

Средният годишен размер на една пенсия е изчислен като частно между изплатените суми за пенсии и средногодишния брой на пенсията.

От 1977 г. при изучаване на домакинските бюджети е въведена т. н. ротационна извадка, при която единиците на изучаването (случайни избрани домакинства) през определен период от годината се заменят с нови. За 1980 г. данните са

резултат от текущо (ежемесечно) репрезентативно наблюдение на 7 473 домакинства на работници, служещи, коопериращи селяни и други.

Извадката е образувана по такъв начин, че в нея са представени пропорционално домакинствата от всички обществени групи.

Отнасянето на домакинствата към определена обществена група е направено въз основа на обществената принадлежност на главата на домакинството.

Общият доход на домакинствата включва всички парични и натурални доходи, независимо от източниците на постъпление.

В паричните доходи са включени всички парични постъпления от работна заплата, еднократни парични награди от предприятия, учреждения и организации (безплатно облекло, безплатни хранителни продукти, безплатни комунални и други услуги), доплащане за ползване на детски учреждения, почивни лагери, домове и санаториуми, заплащане за работа в ТКЗС, парични постъпления от обществено осигуряване и застраховки, пансии, семейни добавки, помощи по болест, раждания и др., стипендии, парични постъпления от продажба на селскостопански продукти, животни и имущество, за работа при частни лица, за извършване на услуги на частни лица, предприятия и организации, получени безвъзмездно пари от роднини и близки.

Натуралният доход обхваща стойността от личното потребление на хранителни и нехранителни продукти, получени от помощното стопанство, ТКЗС, близки и роднини, както и стойността на прираста на селскостопанските продукти и животни.

Оценяването на натуралния доход е направено по цени на дребно на държавната и кооперативната търговия.

В доходите на домакинствата не са включени лихвите от спестовните влогове и част от потреблението от обществените фондове.

Общите разходи на домакинствата обхващат всички парични и натурални разходи, направени през годината както за хранителни продукти, така и за нехранителни стоки.

Домакинствата са разпределени на групи според годишния доход на едно лице.

Данните за доходите и разходите са обременени с известна грешка, която произтича от репрезентативния характер на наблюдението.

Изчислението на грешките е направено по метода на взаимно проникващите се подизвадки.

Формулата, която е приложена при изчислението на грешките, има следния вид:

$$\Delta = \frac{\bar{X}_{\max} - \bar{X}_{\min}}{\sqrt{10.3,078}} \sqrt{1 - \frac{n}{N}}$$

където \bar{X}_{\max} — е най-високата оценка на показателя от подизвадките;

\bar{X}_{\min} — най-ниската оценка на показателя от подизвадките;

2,262 — стойността на коефициента в таблицата на Стюдънт-Фишер при гаранционна вероятност 0,95 и $K = 9$;

10 — броят на подизвадките;

3,078 — коефициент от таблицата на Типит при 10 подизвадки;

n — обемът на извадката;

N — обемът на генералната съвкупност.